

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 136/2010-55

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., spol. s r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou R., s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. D. N., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009, za účasti Krajského súdu v Nitre a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti Z., spol. s r. o., podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti Z., spol. s r. o., trovy konania v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet Advokátskej kancelárie R., s. r. o., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou R., s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. D. N., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009.

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ je stavebníkom, ktorý podal návrh na kolaudáciu stavby „O.“, N. (ďalej len „stavba“), pričom uvedeným kolaudačným rozhodnutím bolo povolené užívanie tejto stavby v rozsahu uvedenom v kolaudačnom rozhodnutí na účel „*pozemná stavba – nebytová budova pre obchod, služby, administratívu a kultúru*“.

Na základe žaloby žalobcov v 1. až 7. rade (ďalej len „žalobcovia“) doručenej krajskému súdu 5. decembra 2007 proti Mestu Nitra (ďalej len „žalovaný 1“) začalo konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného 1 zo 6. novembra 2006 č. SP 19735/06-004-Ing.Ns, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. novembra 2006 (ďalej len „kolaudačné rozhodnutie“).

Sťažovateľ bol pribratý do konania na strane žalovaného (ako žalovaný 2) podľa § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) uznesením krajského súdu sp. zn. 11 S 59/2007 z 15. júla 2009, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 21. júla 2009.

Súčasne s uznesením o pribratí do konania doručil krajský súd sťažovateľovi rovnopis žaloby a vyjadrenie žalovaného 1 k žalobe zo 4. apríla 2008. Krajský súd nevyzval sťažovateľa na vyjadrenie k žalobe podľa § 250e OSP.

Krajský súd zaslal právnej zástupkyňi žalobcov výzvu z 10. júna 2008 (doručenú 12. júna 2008) na vyjadrenie k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania. Napriek nesúhlasu právnej zástupkyne žalobcov s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania krajský súd vyhlásil vo veci rozsudok 23. júla 2009 bez nariadenia pojednávania podľa § 250f ods. 3 OSP. Sťažovateľovi krajský súd výzvu na vyjadrenie sa k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania nedoručoval.

Čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku krajský súd oznámil úradným zoznamom, ktorý bol vyvesený od 17. do 23. júla 2009. Uznesenie o pribratí do konania (na základe ktorého sa sťažovateľ dozvedel, že je účastníkom konania) bolo sťažovateľovi

doručené 21. júla 2009, krajský súd teda v rozpore s ustanovením § 250ia v spojení s § 156 ods. 3 OSP nedodržel lehotu 5 dní na oznámenie termínu vyhlásenia rozsudku účastníkom.

Rozsudkom sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 krajský súd zrušil kolaudačné rozhodnutie podľa § 250j ods. 3 OSP a vec vrátil žalovanému 1 na ďalšie konanie. Zároveň zaviazal žalovaného 1 na náhradu trov konania žalobcom.

Sťažovateľ tvrdí, že vydaniu tohto rozsudku predchádzalo konanie na krajskom súde, v ktorom bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa odôvodnenia rozsudku bola dôvodom na zrušenie kolaudačného rozhodnutia skutočnosť, že žalovaný 1) vydal kolaudačné rozhodnutie 6. novembra 2006, avšak *«stavebné rozhodnutie č. ... (ďalej len „stavebné povolenie“) vydané žalovaným 1) dňa 21. decembra 2004 ako podklad pre vydanie kolaudačného rozhodnutia bolo zrušené Najvyšším súdom SR“, č. k. ... zo dňa 27. septembra 2006, doručeného žalovanému 1/ dňa 24. novembra 2006, právoplatného dňa 24. novembra 2006, a vec bola vrátená stavebnému úradu na nové konanie z dôvodu porušenia práv žalobkyne 1/, ktorá bola jedinou účastníčkou konania».*

Podľa názoru krajského súdu vysloveného v odôvodnení rozsudku *«nie je podstatné, kedy bolo stavebnému úradu (žalovanému 1/) doručené vyššie citované rozhodnutie NS SR o jeho zrušení.. Vyhlásením rozhodnutia je súd viazaný a jeho účinky sú záväzné pre všetkých...“.* Rozhodnutie žalovaného 1) teda *„predstavuje jednu z prípadov vady správneho konania, ku ktorej súd prihliada z úradnej povinnosti, lebo ide o akt nulitný.».*

Ďalej krajský súd vytkol žalovanému 1, že napriek tomu, že *„mal vedomosť o tom, že stavebné povolenie je zrušené, vydal kolaudačné rozhodnutie, ktoré rozhodnutie ani nedoručil žalobcom ako účastníkom konania ani právnej zástupkyne, ktorú si zvolili a ktorá riadne doložila splnomocnenie na zastupovanie v stavebnom konaní“.*

Krajský súd ďalej konštatoval, že „z vyššie uvedených dôvodov bolo potrebné rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu ako i rozhodnutie žalovaného (1/) zrušiť podľa § 250j ods. 3 OSP, nakoľko v konaní boli zistené také vady, ktoré mali vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a žalobcovia poškodení na svojich právach“.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 S 59/20007 z 23. júla 2009 došlo podľa sťažovateľa tým, že krajský súd:

- doručil sťažovateľovi rovnopis žaloby súčasne s uznesením o príbratí do konania 21. júla 2009 bez toho, aby ho vyzval na vyjadrenie k žalobe, pričom vyhlásením rozsudku vo veci 23. júla 2009 neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k žalobe, napriek tomu, že žalovanému 1 umožnil k žalobe sa vyjadriť,

- neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania,

- zabránil sťažovateľovi zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku, pretože odo dňa, keď sa dozvedel o svojom príbratí do konania, do vyhlásenia rozsudku uplynuli iba dva dni,

- vo veci konal a rozhodol napriek nedostatku aktívnej legitímácie žalobcov,

- nesprávne právne vec posúdil a pri rozhodovaní aplikoval nesprávne ustanovenia právneho predpisu,

- vo veci rozhodol bez možnosti sťažovateľa vyjadriť sa k nej, prednášať argumenty a dôkazy na pojednávaní a nedal na ne odpoveď v odôvodnení svojho rozhodnutia,

- vyniesol svoje rozhodnutie, ktorým zrušil kolaudačné rozhodnutie bez toho, aby prijateľným spôsobom posúdil fakty,

- pri rozhodovaní o návrhu žalobcov vôbec nezvažoval, či verejný záujem prevyšuje nad záujmom dobromyseľne nadobudnutých práv účastníka.

Tým, že krajský súd neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k žalobe, predložiť argumenty a vyjadrenia, a tak ovplyvniť rozhodnutie súdu, a rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, pričom nedodržaním lehoty na oboznámenie termínu vyhlásenia rozsudku neumožnil sťažovateľovi využiť právo na verejné vyhlásenie rozsudku, podľa

názoru sťažovateľa krajský súd porušil jeho základné právo na verejné prerokovanie veci v prítomnosti účastníka a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa sťažovateľa postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 došlo aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu v znení protokolu č. 11 a práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti argumentuje tým, že *„prevádzkuje obchodnopriemyselné centrum na účely prenájmu iným podnikateľom činným v oblasti obchodu a služieb, ktorí zamestnávajú niekoľko desiatok zamestnancov. Zrušenie kolaudačného rozhodnutia znemožní sťažovateľovi nielen užívanie jeho vlastníctva ale zároveň je spôsobilé privodiť mu hospodárske straty a škody na majetku značného rozsahu a to nielen v dôsledku strát na nájomnom. V prípade, ak v dôsledku rozsudku krajského súdu dôjde k narušeniu činnosti nájomcov v priestoroch obchodnopriemyselného centra, nie je možné momentálne kvantifikovať ekonomické dopady na podnikanie nájomcov a na zamestnanosť v regióne.“*

Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že mu krajský súd neumožnil výkon procesných práv (právo vyjadriť sa k žalobe, vyjadriť sa k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania, zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku), hoci ich výkon umožnil ostatným účastníkom konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že:

„1. Základné právo spoločnosti Z., spol. s r. o., B. na súdnu a inú ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR, právo na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na ochranu

majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11 a právo podnikat' podľa článku 35 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 23. júla 2009 sp. zn. 11 S/59/2007-159 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 23. júla 2009 sp. zn. 11 S/59/2007-159 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konania.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť spoločnosti Z., spol. s r. o., so sídlom B. trovy konania v sume 289,74 Eur s DPH, pozostávajúce z dvoch úkonov právnej pomoci, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu R. s. r. o., so sídlom B.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 136/2010-31 z 25. marca 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom vyžiadaného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predsedníčka krajského súdu na základe výzvy ústavného súdu v prípise sp. zn. Spr 196/10 z 12. apríla 2010 doručenom ústavnému súdu 19. apríla 2010 uviedla, že vyjadrenie k sťažnosti sp. zn. Spr 196/10 z 26. februára 2010 doručené ústavnému súdu 3. marca 2010, ktoré podala ešte pred predbežným prerokovaním predmetnej sťažnosti senátom ústavného súdu, považuje za postačujúce, a preto ho nebude dopĺňať. V predmetnom vyjadrení okrem iného uviedla:

«Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/59/2007 rozhodoval o žalobe žalobcov v 1. – 8. rade (fyzických osôb) proti žalovaným v 1. – 2. rade (Mestu Nitra a sťažovateľovi), vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného v 1. rade zo dňa

6. 11. 2006 č. SP 19735/06-004. Predmetným rozhodnutím žalovaný v 1. rade povolil žalovanému v 2. rade užívanie stavby pod názvom „O.“ na ulici V. Žalovaný v 2. rade (sťažovateľ) sa stal účastníkom konania až na základe rozhodnutia Krajského súdu v Nitre č. k. 11 S/59/2007-149 zo dňa 15. 7. 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 7. 2009, a to z dôvodu, že rozhodnutím súdu by mohli byť dotknuté jeho práva a povinnosti.

Krajský súd v Nitre rozhodol o predmetnej žalobe rozsudkom č. k. 11 S/59/2007-159 zo dňa 23. 7. 2009 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v 1. rade č. SP 19735/06-004 zo dňa 6. 11. 2006 podľa § 250j ods. 3 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 26. 10. 2009 a vykonateľnosť dňa 30. 10. 2009...

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu poukazuje na nesprávny postup Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S/59/2007, t. j. na nerešpektovanie jeho základného práva krajským súdom, čím podľa neho došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tohto konania sa mal súd dopustiť tým, že o žalobe rozhodol podľa § 250f OSP bez toho, aby boli splnené podmienky na rozhodnutie súdu bez pojednávania resp. tým, že sťažovateľovi neumožnil sa vyjadriť k predmetnej žalobe.

Podľa § 250f ods. 1 OSP, súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Podľa ods. 3 cit. ustanovenia, súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom aj vtedy, ak zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu z dôvodov uvedených v § 250j ods. 3 OSP.

Zo zákona teda vyplýva súdu možnosť rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom v uvedených dvoch prípadoch. Prvý prípad si na takýto postup vyžaduje zhodný návrh účastníkov alebo ich súhlas a druhý prípad predpokladá, že súd môže rozhodnúť o žalobe rozsudkom bez pojednávania bez vyžiadania si súhlasu účastníkov, ak napadnuté rozhodnutie zrušuje z dôvodov podľa § 250j ods. 3 OSP. Ak by teda účastníci aj nesúhlasili s rozhodovaním súdu bez nariadenia pojednávania, takýto ich nesúhlas nie je právne významný.

Obdobne to platí aj vo vzťahu k prípadnému vyjadreniu účastníka k žalobe, lebo ustanovenie § 250e OSP upravuje možnosť súdu (nie povinnosť), aby zaslal žalobu

na vyjadrenie druhému účastníkovi, čo je determinované povahou veci, jeho obtiažnosťou, čo do skutkových zistení resp. jeho právneho posúdenia.

Vychádzajúc z obsahu rozhodnutia, súd mal na zreteli najmä rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky za dňa 6. 3. 2006 a tiež zo dňa 27. 9. 2006 pod č. k. 2 Sž-o-KS 19/2006, ktoré boli pre Krajský súd v Nitre určujúce pre to, akým spôsobom má súd o žalobe rozhodnúť. Podľa nášho názoru preto aplikáciu zákonného ustanovenia (§ 250eš OSP) postupom súdu nemožno považovať za porušenie základného práva tak, ako sa to v sťažnosti uvádza.

Krajský súd v Nitre tým, že žalovaného v 2. rade nevyzval na vyjadrenie k žalobe (súd využil obligatornosť ustanovenia § 250e), neodňal účastníkovi možnosť, aby sa k podanej žalobe žalovaný vyjadril. Súd doručil žalovanému v 2. rade žalobu a aj vyjadrenie žalovaného v 1. rade k žalobe a zároveň v dostatočnom časovom predstihu (16. 7. 2009) expedoval na úradnú tabuľu súdu oznámenie o vyhlásení rozsudku podľa § 250f ods. 2 OSP na deň 23. 7. 2009. Sťažovateľ mohol túto skutočnosť zistiť na úradnej tabuli súdu, eventuálne aj na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

K namietanému neskúmaniu, resp. nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby je potrebné uviesť, že pri absencii administratívneho spisu žalovaného v 1. rade, ktorý bol po právoplatnosti rozhodnutia Krajským súdom v Nitre vrátený žalovanému v 1. rade, sa nemôžeme k tejto námietke vyjadriť.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre treba vzhľadom na jeho obsah a náležitosti považovať za zákonný, dostatočne odôvodnený, pričom senát sa v odôvodnení rozsudku jednoznačne vysporiadal s príčinami právne významnými pre zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného v 1. rade.

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je potrebné uviesť, že v zásade nemožno nesúhlasiť s tvrdením sťažovateľa, že aj on ako vlastník stavby „O.“ požíva podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu rovnakú právnu ochranu svojho majetku. Samotný sťažovateľ však vo svojej sťažnosti pripúšťa, že možnosť reálneho výkonu vlastníckeho práva so všetkými jeho atribútmi je v štádiu nesplnenia zákonných požiadaviek obmedzená. V tomto smere poukazuje na ustanovenie § 76 ods. 1 stavebného zákona, ktorý taktiež podmieňuje užívanie dokončenej stavby existenciou predchádzajúceho kolaudačného rozhodnutia. Bez splnenia týchto

zákonnych požiadaviek síce nedochádza k formálnemu obmedzeniu vlastníckeho práva, ale jeho reálny výkon je limitovaný splnením určitých zákonnych predpokladov. Až v situácii, že tieto zákonné podmienky by boli splnené a sťažovateľ by nemohol v plnom rozsahu realizovať výkon vlastníckeho práva, by bolo možné uvažovať o prípadnom porušení základného práva vlastníť majetok. Ak Krajský súd v Nitre svojím rozhodnutím v rámci svojej právomoci zrušil kolaudačné rozhodnutie žalovaného v 1. rade, nemožno hovoriť o splnení všetkých zákonnych predpokladov, ktoré sú spojené s plnou realizáciou vlastníckeho práva.

Som teda názoru, že v štádiu právoplatne skončeného konania mi neprislúcha právo hodnotiť správnosť hmotnoprávneho posúdenia senátom tunajšieho krajského súdu „11 S“, ktorý predmetnú vec v rámci rozvrhu práce vybavoval.

S poukazom na vyššie uvedené považujem sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú a túto navrhujem ako nedôvodnú zamietnuť.»

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení z 19. mája 2010 doručenom ústavnému súdu faxovou správou 21. mája 2010 a poštou 25. mája 2010 k stanovisku predsedníčky krajského súdu z 3. marca 2010 okrem iného uviedol:

«Krajský súd uvádza, že rozhodnutím o žalobe bez pojednávania nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľa, nakoľko v zmysle § 250f ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení (ďalej len „OSP“) súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom aj vtedy, ak zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu z dôvodov uvedených v § 250j ods. 3 OSP.

Máme za to, že pre zákonnosť postupu súdu v danom prípade nepostačuje, ak zo zákona vyplýva možnosť rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom. Súd musí so zreteľom na zákonom, ústavou a medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách priznané práva účastníka konania starostlivo zvážiť, či využitie takejto možnosti nebude predstavovať odňatie procesných práv účastníka konania. Aj z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) judikoval, že aj rozhodnutie súdu bez nariadenia pojednávania vo veci, v ktorej takéto rozhodnutie zákon pripúšťa predstavuje odňatie možnosti účastníka konať pred súdom (R č.23/2003), k čomu došlo v predmetnom prípade.

Ďalej má sťažovateľ za to, že samotná aplikácia ustanovenia § 250j ods. 3 OSP nebola v predmetnom prípade opodstatnená, nakoľko neexistovali dôvody na postup podľa tohto ustanovenia. Krajský súd ani v odôvodnení rozsudku aplikáciu uvedeného ustanovenia presvedčivo neodôvodnil. V zmysle uvedeného máme za to, že v súlade s ustálenou judikatúrou sa krajský súd dopustil porušenia zákazu svojvôle svojvoľným výkladom a aplikáciou zákonného predpisu krajským súdom v inom ako zákonom stanovenom a právnym myslením konsenzuálne akceptovanom význame (napr. IV. ÚS 236/07-11, nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 138/2000).

Krajský súd ďalej tvrdí, že ak by účastníci aj nesúhlasili s rozhodovaním súdu bez nariadenia pojednávania, takýto ich nesúhlas nie je právne významný.

Odhladnuc od nášho názoru, že Krajský súd si svojvoľným použitím ustanovenia § 250j ods. 3 OSP vytvoril príležitosť pre rozhodnutie bez pojednávania podľa § 250f ods. 3 OSP, ani jeho tvrdenie o tom, že nesúhlas účastníkov by bol aj tak právne nevýznamný, nesvedčí o nezávislom a nestrannom postupe krajského súdu voči sťažovateľovi ako účastníkovi konania.

Krajský súd totiž vyzval právnu zástupkyňu žalobcov vyjadriť sa k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania (výzvou zo dňa 10. júna 2008), ktorá s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania nesúhlasila.

Nie je v súlade so základným právom na rovnosť účastníkov v konaní taký postup krajského súdu, v ktorom sťažovateľa nevyzval vyjadriť sa k prejednaniu veci bez nariadenia pojednávania a teda mu uprel to isté procesné právo, ktoré žalobcom priznal zaslaním zmienenej výzvy.

Krajský súd tvrdí, že § 250e OSP upravuje možnosť súdu (nie povinnosť) aby zaslal žalobu na vyjadrenie druhému účastníkovi.

Krajský súd doručil sťažovateľovi rovnopis žaloby súčasne s uznesením č. 11S/59/2007-149 zo dňa 15. júla 2009 (ďalej len „uznesenie o pribratí do konania“) dňa 21. júla 2009. Zároveň doručil sťažovateľovi aj vyjadrenie žalovaného 1/ Mesto Nitra, Nitra (ďalej len „žalovaný 1/“ alebo „Mesto Nitra“) k žalobe zo dňa 4. apríla 2008. Krajský súd však nevyzval sťažovateľa na vyjadrenie k žalobe. Hoci by sa sťažovateľ aj napriek absencii výzvy chcel vyjadriť k žalobe, nebolo mu to umožnené z dôvodu nedostatočnej časovej lehoty, keďže sa dozvedel o svojej účasti v predmetnom konaní až doručením uznesenia

o pribratí do konania dňa 21. júla 2009 a rozsudok bol vyhlásený dňa 23. júla 2009. Uvedená časová lehota 2 dni rovnako platí aj v prípade námietky krajského súdu o expedovaní oznámenia o vyhlásení rozsudku na deň 23. júla 2009 na úradnú tabuľu súdu. Zákonom požadovaná lehota 5 dní nebola pre sťažovateľa teda ani v tomto prípade dodržaná.

Uvedeným postupom bolo jednak odňaté právo účastníka vyjadriť sa k žalobe, ale zároveň aj právo na verejné vyhlásenie rozsudku. Týmto postupom bolo porušené nielen právo uplatňovať procesné práva v súdnom konaní (napr. Burdov proti Rusku zo dňa 7. mája 2002) ale aj rovnosť účastníkov v konaní, tentoraz na strane žalovaných. Nerešpektovanie tzv. princípu rovnosti zbraní predstavuje v zmysle judikatúry Ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva zásah do základných práv a slobôd účastníka konania (PL. ÚS 9/96, I. ÚS 59/2000, III. ÚS 153/07).

Krajský súd uvádza, že pre jeho rozhodnutie bolo o. i. určujúce rozhodnutie Najvyššieho súdu č. k. 2 Sž-o-KS 19/2006 zo dňa 27. septembra 2006.

Týmto rozhodnutím bola vec bola vrátená stavebnému úradu na nové konanie z dôvodu porušenia práv žalobkyne I/ A. T., rod C., ktorá bola jedinou účastníčkou konania. Svoje oprávnenie byť účastníkom stavebného konania odvodzovala A. T. zo skutočnosti, že na základe jej žaloby zo dňa 28. júla 2004 sa na Okresnom súde v Nitre (sp. zn. 12 C 71/2004) viedlo konanie o určení jej vlastníckeho práva k časti zastavaných pozemkov. Svoju žalobu však vzala dňa 13. decembra 2007 späť a súdne konanie bolo v čase vyhlásenia rozsudku krajského súdu právoplatne zastavené uznesením zo dňa 17. decembra 2007 (právoplatné dňa 17. januára 2008). V čase rozhodovania krajského súdu bolo teda konanie č. 12 C 71/2004 právoplatne ukončené a to z dôvodu späťvzatia návrhu žalobkyňou I/. Máme teda za to, že žalobcovia neboli ukrátení na svojich právach a teda neboli procesne legitimovaní na podanie žaloby (napr. R 21/1997), v danom prípade išlo iba o účelové vedenie súdneho konania ako aj konania na Najvyššom súde č. 2 Sž-o-ks 19/2006.

Krajský súd sa nevyjadril k námietke nedostatku aktívnej legitímácie žalobcov na podanie žaloby.

Napriek absencii vyjadrenia krajského súdu k tejto námietke trváme na našom vyjadrení, že súd mal skúmať aktívnu legitímáciu na podanie žaloby podľa § 250 ods. 2

OSP z úradnej povinnosti (Uznesenie Najvyššieho súdu č. k. 3 Sžo-KS 90/2005, 32/2007 ZSP). Podľa názoru sťažovateľa žalobu podali neoprávnené osoby a súd bol povinný konanie o takejto žalobe zastaviť podľa § 250d ods. 3 OSP.

Krajský súd uzatvára svoje vyjadrenie k porušovaniu ústavnoprocených práv sťažovateľa tvrdením, že jeho rozsudok je treba vzhľadom na jeho obsah a náležitosti považovať za zákonný, dostatočne odôvodnený, pričom senát sa v odôvodnení rozsudku jednoznačne vysporiadal s príčinami právne významnými pre zrušenie napadnutého rozhodnutiu žalovaného v 1 rade.

Máme za to, že krajský súd neodôvodnil, prečo nepostupoval podľa § 250j ods. 2 písm. e) OSP, či zisťoval aktívnu legitimitáciu žalobcov, prečo aplikoval ustanovenie § 250j ods. 3 OSP v danom prípade a teda jeho rozhodnutie nie je ani zdôvodnené ani presvedčivé (III. ÚS 311/07) a nedal ani jasnú a zreteľnú odpoveď na podstatné podnety účastníkov (III. ÚS 260/07, obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

Krajský súd k uvádza, že namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok by mohlo dôjsť až v situácií, ak by boli splnené zákonné podmienky pre jeho reálny výkon (zrejme myslel existenciu kolaudačného rozhodnutia) a sťažovateľ by nemohol v plnom rozsahu realizovať výkon vlastníckeho práva.

Uvedené konštatovanie je podľa názoru sťažovateľa popretím základnej axiómy kauzálnej súvislosti, nakoľko práve rozhodnutie o zrušení vydaného kolaudačného rozhodnutia považuje sťažovateľ za nezákonné a protiústavné. Zrušením kolaudačného rozhodnutia iba v záujme ochrany nepreukázaného porušenia práv žalobcov (byť účastníkmi kolaudačného konania) poskytol krajský súd nezákonne ochranu neexistujúcemu právu na úkor ústavne zaručených práv sťažovateľa na súdnu ochranu a na majetok.

Krajský súd svojím rozhodnutím v rozpore s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu nerešpektoval dobromyseľne nadobudnuté práva (napr. R č.54/2003) a nezisťoval, či verejný záujem na zrušení kolaudačného rozhodnutia prevyšuje nad dobromyseľne nadobudnutými právami účastníka. Zrušenie právoplatného rozhodnutia by malo prichádzať do úvahy iba v prípade, ak by sa v konaní bolo bývalo preukázalo, že toto rozhodnutie je v rozpore s hmotným právom, ako je to v súlade so zásadou rešpektovania stability práv priznaných právoplatným rozhodnutím (R č. 35/2003).

So zohľadnením základných práv zaručených Ústavou SR, medzinárodnými dohovormi ľudských právach, ako aj konštantnej judikatúry Ústavného súdu, Európskeho súdu pre ľudské práva a Najvyššieho súdu máme za to, že rozhodnutie krajského súdu je neprípustným zásahom aj do základného práva pokojne užívať majetok (I. ÚS 60/96).»

II.

Všeobecné východiská pre rozhodovanie ústavného súdu

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali alebo samotných rozhodnutiach,

došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných priťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§ 247 a nasl. OSP), t. j. v konaní, v ktorom fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu.

Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v predmetnom konaní (m. m. II. ÚS 4/94).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane súdov preskúmavajúcich na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky, alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 300/06).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. m. m. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Z predloženého spisového materiálu ústavný súd zistil, že predmetom konania pred krajským súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 11 S 59/2007 bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného 1 č. SP 19735/06-004-Ing.N zo 6. novembra 2006, ktorým povolil sťažovateľovi užívanie stavby tak, ako ho špecifikoval v kolaudačnom rozhodnutí. Kolaudačné rozhodnutie sa vzťahovalo na územné rozhodnutie o umiestnení stavby z 19. novembra 2003 č. j. SP 1055/2003-009-Ing.Pa vydané žalovaným 1 a na stavebné povolenie z 21. decembra 2004 č. j. SP 14981/2004-020-Ing.Kr právoplatné 21. januára 2005, vydané tiež žalovaným 1, ako i na rozhodnutie o dodatočnom povolení rozostavanej stavby z 13. marca 2006 č. j. SP 3718/2006-006-Ing.NS a ďalšie rozhodnutia špecifikované v kolaudačnom rozhodnutí o povolení dočasného užívania stavby na skúšobnú prevádzku.

Žalobcovia sa žalobou podanou krajskému súdu domáhali zrušenia predmetného kolaudačného rozhodnutia vydaného žalovaným 1 pre jeho nezákonnosť, ktorú videli v tom, že stavebné povolenie z 21. decembra 2004, ktoré je uvedené v kolaudačnom rozhodnutí, bolo zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 SŽ-o-KS 19/2006 z 27. septembra 2006 a vec bola vrátená stavebnému úradu na nové konanie z dôvodu porušenia práv žalobkyne 1, ktorá bola vtedy jedinou účastníčkou konania. Podľa názoru žalobcov stavebný úrad v rozpore s týmto skutkovým stavom vydal kolaudačné rozhodnutie, hoci nemal na takýto postup zákonné podklady. Taktiež argumentovali rozhodnutím Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 2007/12702/147150-2/Ka z 9. novembra 2007, ktoré zrušilo rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Nitre č. KSUNR-2007-433a-003 z 18. apríla 2007, ktorým tento stavebný úrad zastavil odvolacie konanie z dôvodu, že žalobkyňa 1) nebola účastníčkou konania a žalovaný správny orgán sa dôsledne neriadil zákonom. Poukázali aj na nedodržanie postupu pri doručovaní kolaudačného rozhodnutia, ktoré nebolo doručené žalobcom ani ich právnej zástupkyňi.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 zrušil rozhodnutie žalovaného 1 zo 6. novembra 2006 č. SP 19735/06-004-Ing..Ns podľa § 250j ods. 3 OSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z obsahu k sťažnosti pripojeného rozsudku krajského súdu ústavný súd vzhľadom na predmet sťažnosti (namietané porušenie označených základných práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009) považuje za potrebné poukázať na tieto relevantné časti jeho odôvodnenia:

«Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V intenciách ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“ sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250i ods. 3 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Nulita (zmätočnosť) aktu je sama o sebe dôvodom pre jeho zrušenie súdom bez ohľadu na to, že žaloba túto skutočnosť nenamietala alebo žiadala o zrušenie rozhodnutia z iných dôvodov.

Skutočnosť, že správny orgán vydal kolaudačné rozhodnutie v čase, keď Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 6. 3. 2006 vydal rozhodnutie o odklade vykonateľnosti stavebného rozhodnutia č. 14984112004-020-Ing.Kr, vydaného žalovaným správnym orgánom a dňa 27. 9. 2006 tento odvolací súd rozsudkom č. k. 2Sž-o-KS 19/2006 zrušil predmetné stavebné povolenie, teda rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, predstavuje jednu z prípadov vady správneho konania, ku ktorej súd prihliada z úradnej povinnosti, lebo ide o akt nulitný a túto skutočnosť namietali v žalobe i samotní žalobcovia. Zástupca žalovaného správneho (odvolacieho) orgánu bol prítomný na súdnom pojednávaní dňa 27. 9. 2006,

teda mal vedomosť o zrušení stavebného povolenia. Žalobcovia sa preto domáhali zrušenia žalobou napadnutého rozhodnutia pre nezákonný postup správneho orgánu a jeho rozhodnutia.

V preskúmvanej veci treba tiež prisvedčiť žalobcom, že v čase vydania žalobou napadnutého kolaudačného rozhodnutia stavebným úradom neexistovalo stavebné rozhodnutie tak, ako to uvádza v tomto kolaudačnom rozhodnutí stavebný úrad a pre skolaudované stavby nebol podklad pre postup podľa § 82 SZ, lebo kolaudácia stavieb sa nemala ani realizovať. Súd dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie je nezákonné.

Nie je podstatné, kedy bolo stavebnému úradu doručené vyššie citované rozhodnutie NS SR o jeho zrušení, lebo bolo vydané rozhodnutie o odklade vykonateľnosti predmetného stavebného rozhodnutia a túto skutočnosť bolo povinnosťou stavebného úradu rešpektovať a v stavebnom konaní stavebníka Z. s. r. o. nekonať, nevydávať žiadne rozhodnutia, ktoré by mohlo poškodiť účastníkov konania a bolo by v rozpore so zákonom, a to až do doručenia rozhodnutia NS SR vo veci preskúmania zákonnosti stavebného povolenia, vydaného stavebným úradom dňa 21. 12. 2004 č. 149841/2004-020-Ing.Kr. Na odvolanie žalobkyne v rade 1) NS SR rozhodnutím z 27. 9. 2006 2Sž-o-KS 19/2006 zrušil stavebné rozhodnutie a vec vrátil krajskému stavebnému úradu na nové konanie z dôvodu porušenia ústavných práv žalobkyne, pretože stavebný úrad zle poučil účastníkov konania o možnosti podať opravný prostriedok, teda z rozhodnutia vyplýva, že takéto postavenie jej priznal prinajmenšom až do rozhodnutia o opaku a povinnosťou správneho orgánu bolo rešpektovať toto rozhodnutie.

Vyhlásením rozhodnutia je súd viazaný a jeho účinky sú záväzné pre všetkých a najmä pre účastníkov konania a správny orgán. Nie je preto podstatné, kedy a akým spôsobom upovedomil druhostupňový správny orgán (Krajský stavebný úrad) prvostupňový stavebný úrad o výsledku odvolacieho súdneho konania vo veci preskúmania zákonnosti vydaného stavebného povolenia. Neobstojí potom ani tvrdenie žalovaného, že v čase vydania kolaudačného rozhodnutia dňa 6. 11. 2006 bolo stavebné povolenie z 21. 12. 2004 právoplatné ako podklad pre vydanie kolaudačného rozhodnutia.

Je pravdou, že stavebný úrad obdržal rozhodnutie NS SR o zrušení prvého stavebného povolenia dňa 24. 11. 2006, avšak nie je sporné to, že zástupca stavebného

úradu bol na odvolacom konaní na Najvyššom súde SR v tejto veci dňa 27. 9. 2006 a teda odvolací stavebný úrad mal vedomosť o tom, že pôvodné stavebné povolenie je zrušené a predsa vo veci konal a vydal rozhodnutie o povolení užívať stavbu, ktoré rozhodnutie ani nedoručil žalobcom ako účastníkom konania ani právnej zástupkyne, ktorú si zvolili pre stavebné konanie a ktorá riadne doložila splnomocnenie na zastupovanie v stavebnom konaní. Žalobcovia sa postavenia účastníkov konania domáhali, čo vyplýva zo spisu a v konečnom dôsledku im toto postavenie bolo i priznané stavebným úradom.

Vzhľadom na vyššie uvedené správny orgán mal vyčkat' na doručenie rozhodnutia NS SR, keďže mu bola známa skutočnosť, že prvé stavebné rozhodnutie už bolo zrušené a navyše, počas súdneho konania, a najmä odvolacieho konania bolo vydané rozhodnutie o odklade vykonateľnosti rozhodnutia, týkajúce sa prvého stavebného povolenia, a preto správny orgán nemal vo veci stavebníka Z. s. r. o. konať a vydať kolaudačné rozhodnutie, ktoré sa viaže na neexistujúce stavebné povolenie.

Z vyššie uvedených dôvodov bolo potrebné rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ako i rozhodnutie žalovaného zrušiť podľa ust. § 250j ods. 3 OSP, nakoľko v konaní boli zistené také vady, ktoré mali vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a žalobcovia poškodení na svojich právach.»

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009

Podstatou námietok sťažovateľa je tvrdenie, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že napriek tomu, že bol pribratý do konania predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozsudku krajského súdu na strane žalovaného (ako žalovaný 2), krajský súd s ním nekonal ako s účastníkom konania (nevyzval ho na vyjadrenie k žalobe, na vyjadrenie k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania, vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania, neumožnil mu zúčastniť sa na vyhlásení rozsudku).

Krajský súd, ako možno usúdiť z odôvodnenia rozsudku sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009, preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného 1 bez nariadenia pojednávania podľa § 250 f ods. 3 OSP a svoje rozhodnutie iba verejne vyhlásil 23. júla 2009, keďže zrejme dospel k záveru, že nariadiť pojednávanie nie je potrebné.

Podľa § 250f ods. 1 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 250f ods. 2 OSP súd môže vyzvať účastníka, aby sa vyjadril k prejednávaniu veci bez nariadenia pojednávania do 15 dní od doručenia výzvy. Súd môže k výzve pripojiť doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky.

Podľa § 250f ods. 3 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom aj vtedy, ak zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu z dôvodov uvedených v § 250j ods. 3 OSP.

Podľa § 250j ods. 3 OSP súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie, ak bolo rozhodnutie vydané na základe neúčinného právneho predpisu, ak rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov alebo rozhodnutie je nepreskúmateľné pre neúplnosť spisov správneho orgánu alebo z dôvodu, že spisy neboli predložené. Súd zruší rozhodnutie správneho orgánu a konanie zastaví, ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený. Rozsahom a dôvodmi žaloby v týchto prípadoch nie je súd viazaný.

Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že spôsob výkladu a aplikácie § 250f OSP v správnom súdnictve má priamu súvislosť s uplatnením základných práv účastníka súdneho konania, tak ako ich upravuje ústava v čl. 46 až čl. 48 a dohovor v čl. 6 ods. 1, pričom proti rozhodnutiu všeobecného súdu o tom, či došlo k splneniu podmienok § 250f

OSP na rozhodnutie o žalobe bez nariadenia pojednávania, neexistuje účinný opravný prostriedok dostupný účastníkovi súdneho konania (IV. ÚS 296/09).

Ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 konštatoval, že v žiadnej jeho časti neexistuje zmienka o posúdení splnenia podmienok rozhodnúť o žalobe bez nariadenia pojednávania rozsudkom.

Rozhodnutie o tom, či o podanej žalobe v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy bude príslušný všeobecný súd rozhodovať s nariadením alebo bez nariadenia pojednávania, na ktoré predvolá účastníkov, je podľa názoru ústavného súdu vecou úvahy príslušného všeobecného súdu, v rámci ktorej zohľadňuje konkrétne okolnosti prípadu. Na druhej strane je však žiaduce, aby tento postup príslušný všeobecný súd účastníkom konania odôvodnil. Za významnejšiu v okolnostiach prípadu považuje ústavný súd však skutočnosť, že rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, na ktoré boli riadne predvolaní účastníci, prichádza do úvahy iba v prípade, ak takýto postup bez akýchkoľvek pochybností nebude na ujmu procesným právam účastníkov a ich právu na spravodlivé súdne konanie. V situácii, keď príslušný všeobecný súd podľa § 250 ods. 1 OSP aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté, je v súlade s požiadavkou vyplývajúcou z čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, že tento súd vo veci nariadi pojednávanie, na ktoré riadne predvolá účastníkov a na ktorom poskytne takémuto účastníkovi priestor na zaujatie jeho stanoviska k žalobe i k vyjadreniam ostatných účastníkov. Iba takýmto postupom príslušného všeobecného súdu môže byť v konaní v rámci správneho súdnictva zachované právo jeho účastníkov na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie a právo na prerokovanie veci v ich prítomnosti či právo vyjadriť sa ku všetkým dôkazom.

Ako je zrejmé zo spisu krajského súdu, krajský súd takto pri rozhodovaní vo veci sťažovateľa nepostupoval. Napriek tomu, že dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie o povolení užívania stavby sa sťažovateľa bezprostredne dotýka, pretože toto

konanie sám inicioval a v čase jeho vydania nepochybne bol účastníkom stavebného konania ako stavebník stavieb a z tohto dôvodu ho krajský súd uznesením sp. zn. 11 S 59/2007 z 15. júla 2009 pribral do konania na strane žalovaného, v čase rozhodovania krajský súd takúto možnosť sťažovateľovi neposkytol, a to ani tým, že by vo veci pre účely zistenia stanoviska vyzval sťažovateľa na vyjadrenie, ani tým, že by pre účel nariadil pojednávanie, na ktoré by riadne predvolal účastníkov.

Pritom, ako je zrejmé zo spisu, krajský súd výzvou z 13. marca 2008 vyzval žalovaného 1 na vyjadrenie k žalobe, pričom žalovaný 1 svoje vyjadrenie k žalobe doručil krajskému súdu 7. apríla 2008. Krajský súd taktiež výzvou z 10. júna 2008 vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na vyjadrenie k prerokovaniu veci bez nariadenia pojednávania podľa § 250f ods. 2 OSP a zároveň jej zaslal rovnopis vyjadrenia žalovaného 1 k žalobe, pričom 15. júla 2008 právna zástupkyňa žalobcov oznámila krajskému súdu, že žalobcovia nesúhlasia s prerokovaním veci bez nariadenia pojednávania.

Vo veci sťažovateľa je uvedený nedostatok v postupe krajského súdu o to výraznejší, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol verejne vyhlásený 23. júla 2009 (záznam o verejnom vyhlásení rozsudku bol vyvesený a zverejnený 17. júla 2009), hoci uznesenie o pribratí do konania aj s priloženým rovnopisom žaloby a vyjadrením žalovaného 1 doručil krajský súd sťažovateľovi až 21. júla 2009, t. j. len vtedy (dva dni pred vyhlásením rozsudku) sa sťažovateľ dozvedel, že je účastníkom konania pred krajským súdom (krajský súd zaslal sťažovateľovi uvedené listiny v rovnaký deň, ako zverejnil záznam o vyhlásení rozsudku vo veci).

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

V tejto súvislosti napriek tomu, že krajský súd svoje rozhodnutie o pribratí sťažovateľa do konania odôvodnil tým, že „... s poukazom na čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nie je možné uprieť stavebníkovi postavenie účastníka súdneho konania a vylúčiť ho z tohto

konania správneho súdnictva o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného správnym orgánom, hoci sám žalobu na súd nepodal“, v skutočnosti takto postupovať ani nemienil (resp. postupoval len formálne), pričom takýmto konaním a rozhodnutím uprel sťažovateľovi postavenie účastníka súdneho konania. Toto pochybenie krajského súdu je o to závažnejšie, že sťažovateľa pribral do konania na strane žalovaného.

Aj keď ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu (pozri napr. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07), nemôže rezignovať na svoju funkciu súdneho orgánu ochrany ústavnosti, a preto nemôže prehliadať závažné procesné pochybenia, ku ktorým dôjde v postupe a rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci, ktoré intenzitou svojich dôsledkov zasahujú do podstaty základných práv.

S poukazom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postup krajského súdu vo veci sťažovateľa bol z ústavného hľadiska neospravedliteľný, a preto rozhodol, že krajský súd svojím postupom a rozsudkom sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Na základe citovaného čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (2. bod výroku tohto nálezu), v ktorom je viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd bude tiež

viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a rozhodnutím krajského súdu tiež tým, že „*krajský súd vo veci konal a rozhodol napriek nedostatku aktívnej legitímácii žalobcov*“. *Touto námietkou sťažovateľa sa ústavný súd vzhľadom na svoje rozhodnutie o porušení označených práv* namietaným postupom a rozhodnutím krajského súdu, ako aj vzhľadom na svoje rozhodnutie o zrušení tohto rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie nepovažoval za potrebné zaoberať, keďže po vrátení veci na ďalšie konanie bude mať sťažovateľ možnosť túto námietku v konaní pred krajským súdom uplatniť a bude povinnosťou krajského súdu sa s ňou vysporiadať. Z tohto istého dôvodu ústavný súd, riadiac sa aj princípom minimalizácie zásahov do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní pred ústavným súdom preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, I. ÚS 230/08, III. ÚS 286/08), nezaujal stanovisko k vecnej správnosti rozsudku vo veci samej.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 S 59/2007 a jeho rozsudkom z 23. júla 2009

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa zaručených mu čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy a práva zaručeného mu čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 S 59/2007 z 23. júla 2009 (bod 2 výroku tohto nálezu) sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa krajský súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovел uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv

účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).

Pri tomto rozhodovaní ústavný súd prihliadol aj na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd môže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy a právo vyplývajúce z čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie vyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, k čomu v danom konaní došlo.

IV.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním Advokátskou kanceláriou R., s. r. o., B., v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu právnej zástupkyne sťažovateľa ich vyčíslil sumou 245,70 € [vypočítanou zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2008 v sume 695,41 € (úkony právnej služby boli vykonané v roku 2009)], a to za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), t. j. 2-krát 115,90 € a 2-krát 6,95 € za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 4 vyhlášky ústavný súd rozhodol o zvýšení uvedenej odmeny o daň z pridanej hodnoty 19 % v sume 46,68 €, takže spolu jej priznal úhradu trov konania v celkovej sume 292,38 €.

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľa doručené ústavnému súdu faxovou správou 21. mája 2010 a poštou 25. mája 2010 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu) nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (sumarizácia dosiaľ známych

skutočností) ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010